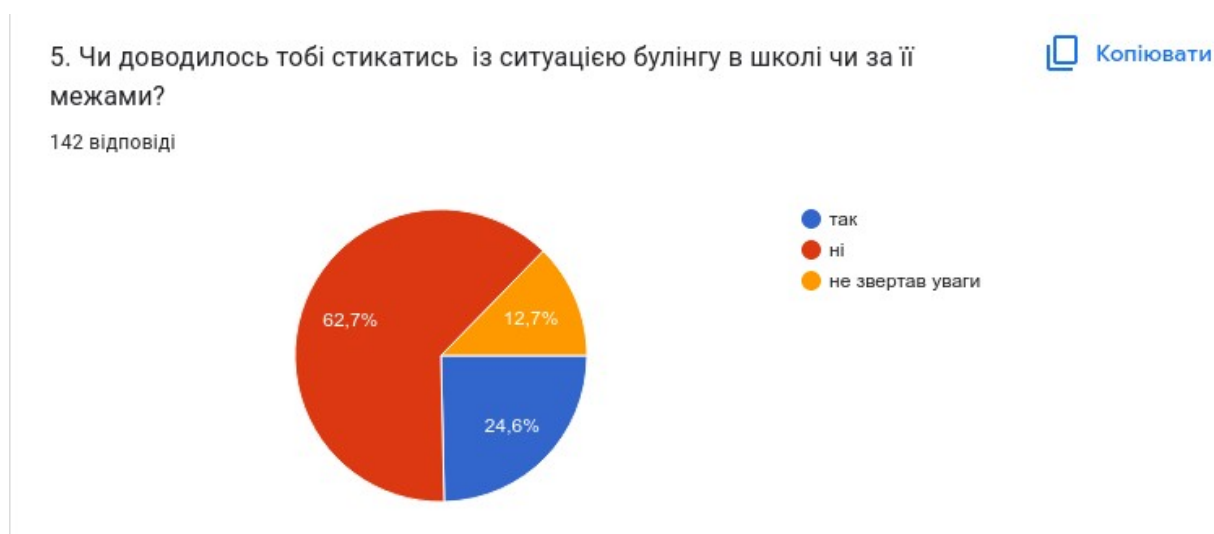

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ МОНІТОРИНГУ “ЩО Я ЗНАЮ ПРО БУЛІНГ”

У листопаді 2022 року практичні психологи закладів середньої освіти, спільно Центром професійного розвитку педагогічних працівників Чорноморської міської ради, провели онлайн опитування учнів 4, 6 та 8 класів. Моніторинг мав діагностичний та просвітницький напрямок. Всього у дослідженні взяли участь 574 учня.

Діаграма відповідей учнів 4-их класів

Аналіз результатів опитування учнів 4-их класів показав, що 71 дитина стикалась з таким явищем, як булінг. З них 27 - перебували у ролі “жертви”, а 44 у якості “спостерігача”.

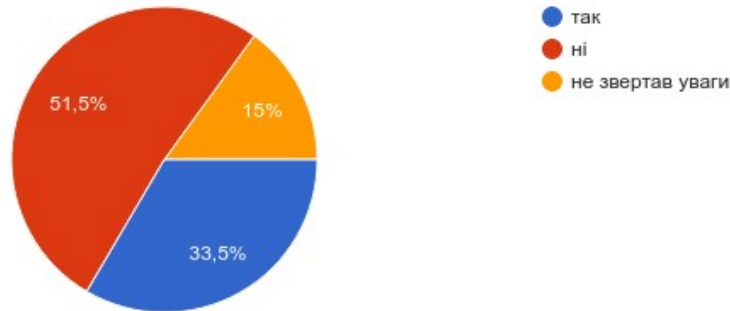
За результатами дослідження, проведеного у 2020 році, 144 учня 4 класів стикались з булінгом. З них 43 учні перебували у ролі “жертви”, а 101 - в якості “спостерігача”.

Діаграма відповідей учнів 6-их класів

5. Чи доводилось тобі стикатись із ситуацією булінгу в школі чи за її межами?

 Копіювати

260 відповідей

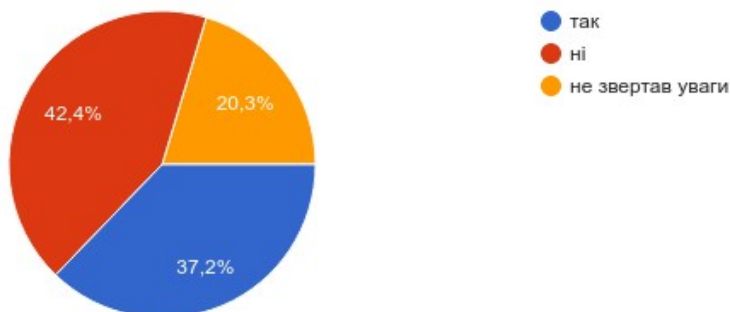

178 учнів 6-их класів, вказали, що стикалися з булінгом, 65 учнів перебували в ролі “жертви”, а 113 - в ролі “спостерігача”.

5. Чи доводилось тобі стикатись із ситуацією булінгу в школі чи за її межами?

 Копіювати

172 відповіді

137 учнів 8-их класів вказали, що були свідками булінгу, серед них 52 учні вказали, що перебували у ролі “жертви”, 85 - у ролі “спостерігача”.
За результатами опитування, проведеного у 2020 році, 425 учнів 8-их класів були свідками булінгу, серед них 180 учнів перебували у ролі “жертви” і 245 у ролі “спостерігача”.

Порівняльна таблиця кількості учнів, які стикались із булінгом

Вікова категорія респондентів	2020 рік	2022 рік
Учні 4-их класів	23 %	24 %
Учні 6-их класів	28 %	35 %
Учні 8-их класів	40 %	37 %
Загальна кількість респондентів	1244	574

Аналізуючи результати дослідження у %, ми побачили, що кількість учнів, які стикались із булінгом, збільшилась серед учнів 4-их та 6-их класів, і знизилась серед учнів 8-их класів.

Аналізуючи кількісні показники, ми бачимо позитивну динаміку і вважаємо, що вона скоріш за все відбулась завдяки зменшенню кількості учасників в опитуванні — 574 у 2022 році та 1244 у 2020 році.

Не виключаємо також, що на позитивну динаміку, яку ми побачили у відсоткових показниках, аналізуючи анкети 8-их класів, частково вплинув онлайн режим навчання, де діти не мають змогу завдати прямої шкоди один одному, а частково через проведення просвітницької роботи у закладах та соціальної реклами.

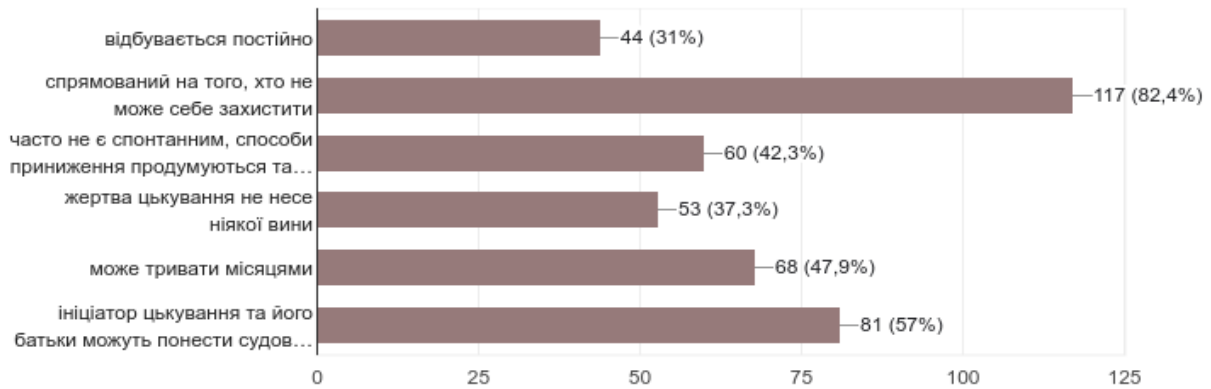
Дослідження показало, що більшість учнів знайомі з основними маркерами насилля та можуть відрізнити конфлікт від ситуації булінгу. 72-85 % вказали, що часто булінг направлений на того, хто не може себе захистити, близько 50 % учнів розуміють, що жертва не несе ніякої вини, булінг може тривати місяцями і на відміну від конфлікту, ситуація та форми цькування плануються та виношуються у голові “агресора” заздалегідь. Втішає, що більшість наших респондентів оповіщені, що за такі вчинки “агресор” та його батьки можуть понести судове покарання, а значить, що діти будуть частіше звертатись за допомогою, усвідомлюючи, що булінг це не гра, а злочин.

Діаграма відповідей учнів 4-их класів

3. Булінг на відміну від конфлікту (можна обрати декілька варіантів):

[Копіювати](#)

142 відповіді

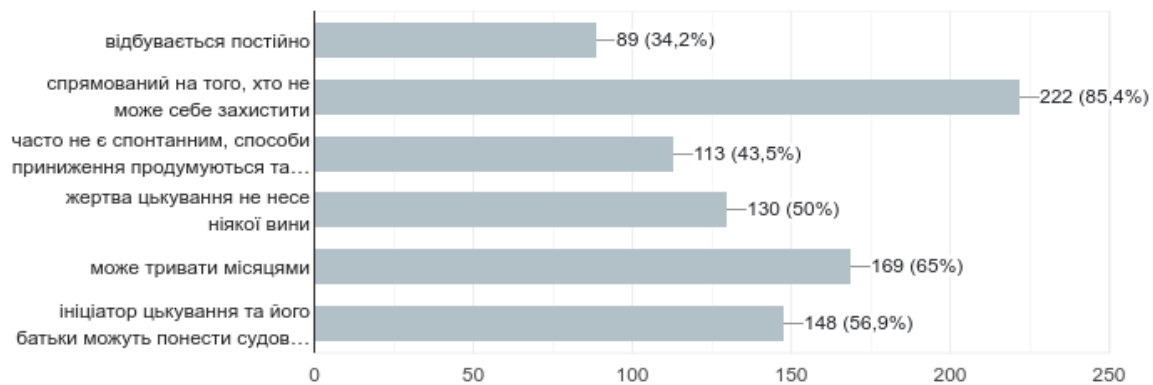

Діаграма відповідей учнів 6-их класів

3. Булінг на відміну від конфлікту (можна обрати декілька варіантів):

[Копіювати](#)

260 відповідей

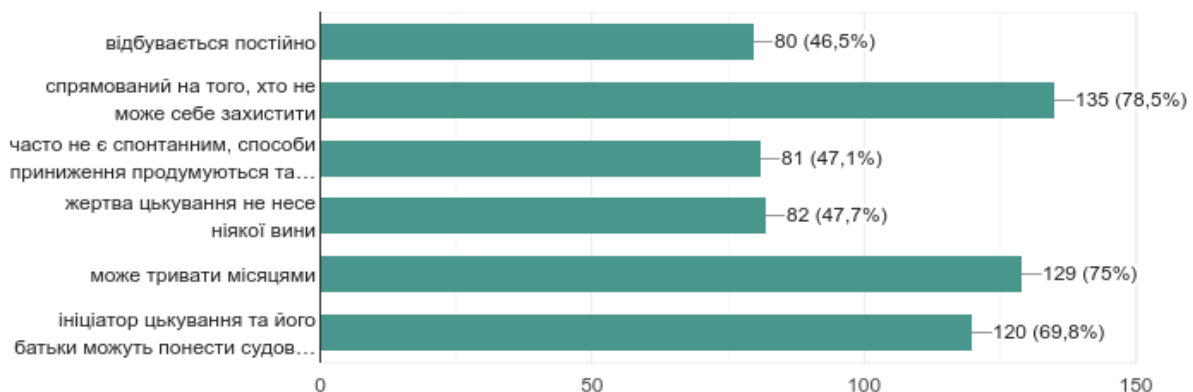

Діаграма відповідей учнів 8-их класів

3. Булінг на відміну від конфлікту (можна обрати декілька варіантів):

[Копіювати](#)

172 відповіді

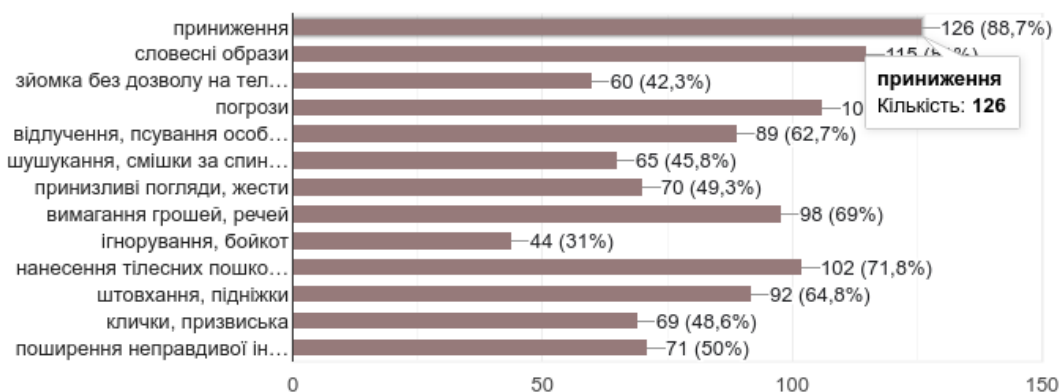
Переважає більшість наших респондентів, учнів 4-их, 6-их класів та 8-их класів розуміють, що всі перелічені прояви поведінки, а саме приниження, словесні образи, зйомка без дозволу на телефон, погрози, псування майна, шушукання за спиною, принизливі погляди, ігнорування і т.д. є ознаками булінгу.

Діаграма відповідей учнів 4-их класів

4. Що з нижчезазначеного є ознакою булінгу (можна обрати декілька варіантів):

 Копіювати

142 відповіді

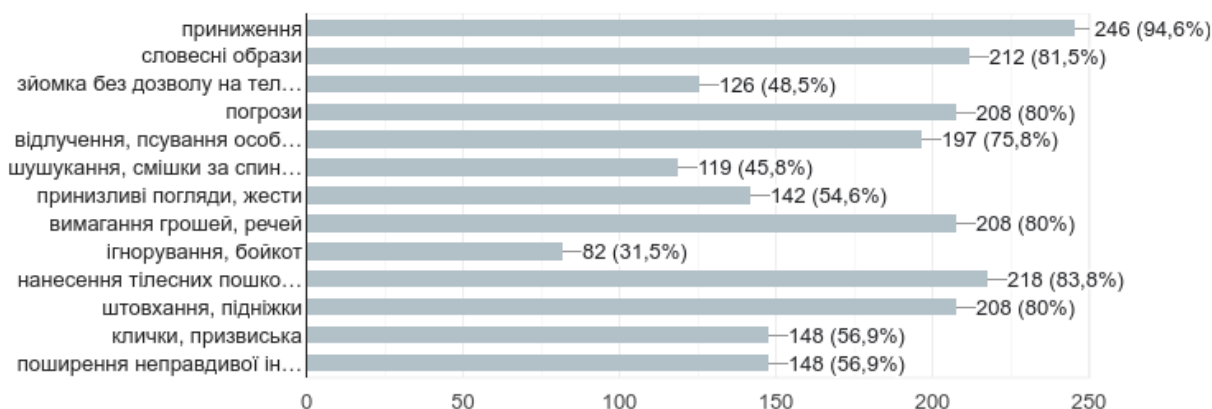

Діаграма відповідей учнів 6-их класів

4. Що з нижчезазначеного є ознакою булінгу (можна обрати декілька варіантів):

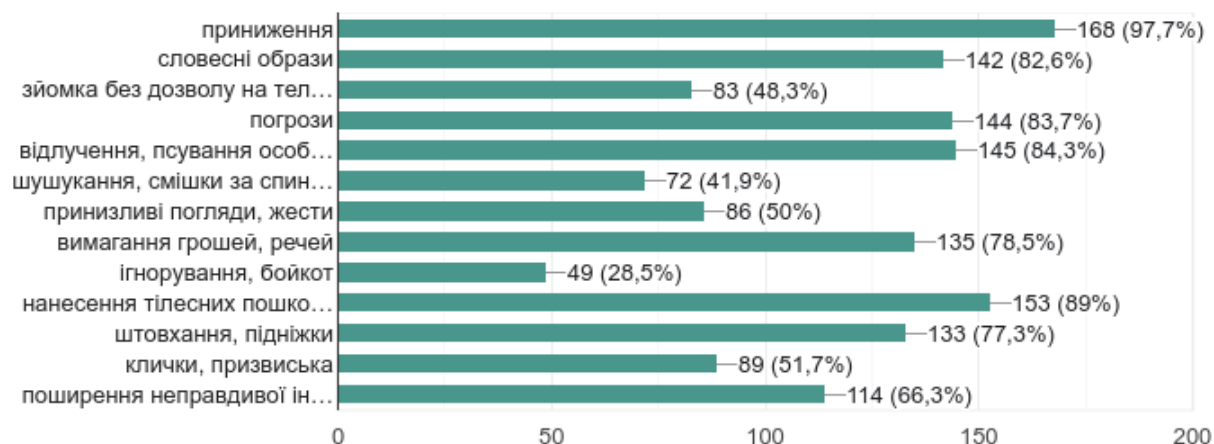
 Копіювати

260 відповідей

Діаграма відповідей учнів 8-их класів

172 відповіді

83% — 91 % наших респондентів вважають, що в ситуацію булінгу частіше попадають діти, які не можуть себе захистити, та ті, хто чимось відрізняється від інших.

Такої думки притримувались і респонденти, які брали участь в опитуванні, 2020 року.

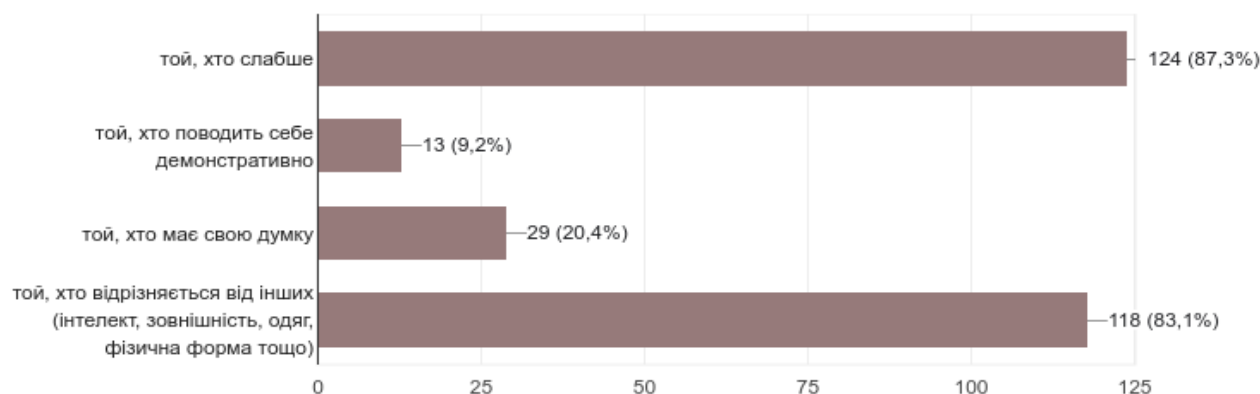
Діаграма відповідей учнів 4-их класів

8. Хто, на твій погляд, найчастіше страждає від булінгу (можна обрати декілька варіантів):

Копіювати

Копіювати діаграму

142 відповіді

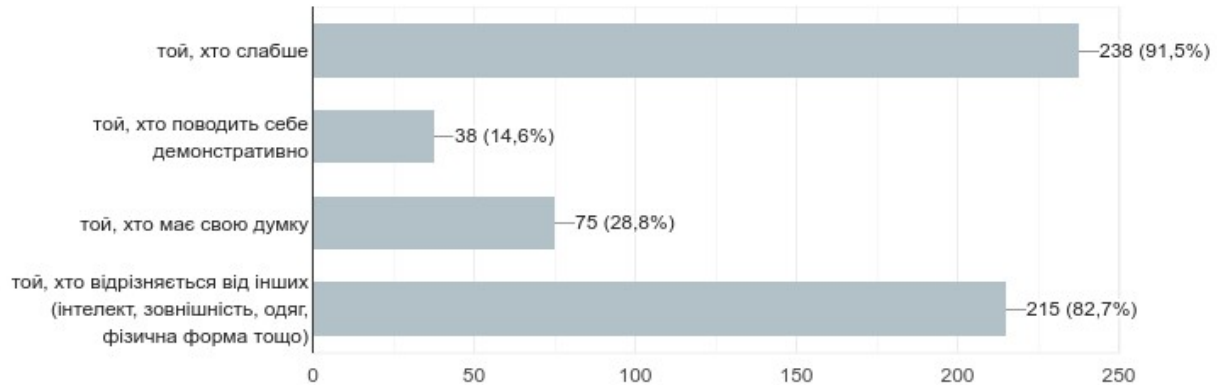

Діаграма відповідей учнів 6-их класів

8. Хто, на твій погляд, найчастіше страждає від булінгу (можна обрати декілька варіантів):

 Копіювати

260 відповідей

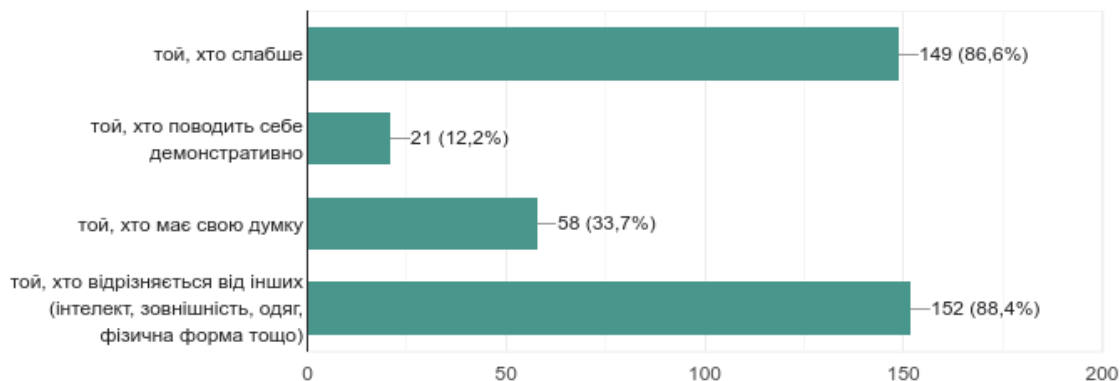

Діаграма відповідей учнів 8-их класів

8. Хто, на твій погляд, найчастіше страждає від булінгу (можна обрати декілька варіантів):

 Копіювати

172 відповіді

Найбільш небезпечними місцями з точки зору щодо потрапляння у ситуацію булінгу, учні 4-их та 6-их класів вважають школу та вулицю, а учні 8-их класів — школу — 78% та соціальні мережі — 69%.

Можемо пропустити, що у старших підлітків 13-14 років є більша потреба у спілкуванні, ніж у дітей 6-12 років, вони краще володіють інформаційними технологіями і більше воліють до з'ясування свого статусу у колективі та соціумі. Крім того, більшість підлітків вважає, що приниження через соціальні мережі не так помітні і не підлягають відповідальності.

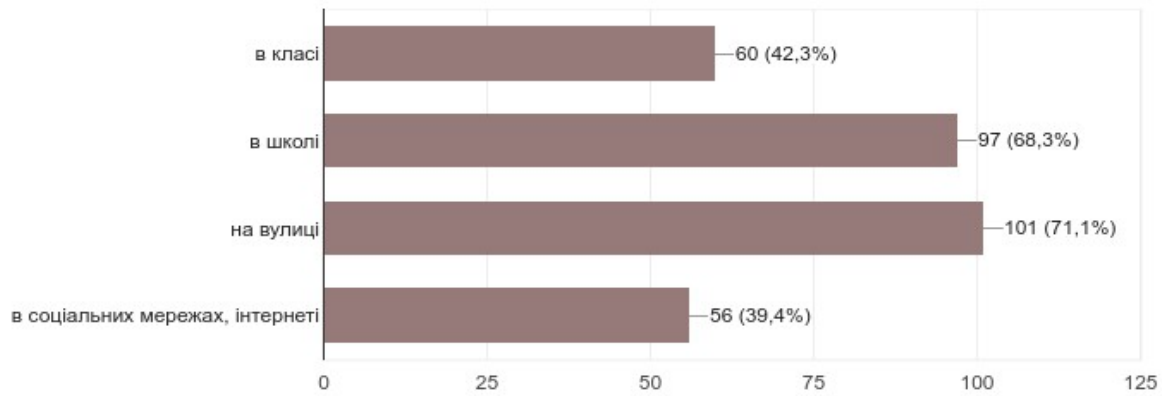
На це треба звернути увагу під час проведення просвітницької роботи.

Діаграма відповідей учнів 4-их класів

7. У яких місцях це може відбуватися найчастіше? (можна обрати декілька варіантів)

 Копіювати

142 відповіді

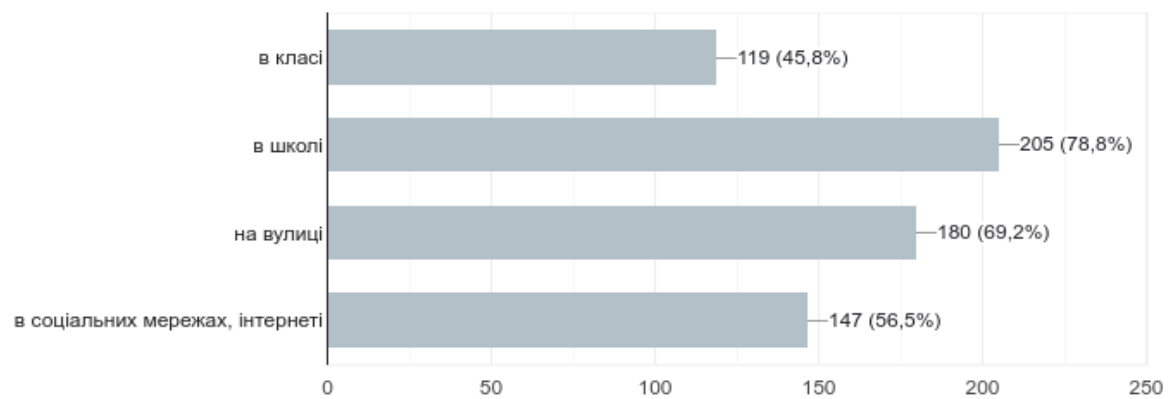

Діаграма відповідей учнів 6-их класів

7. У яких місцях це може відбуватися найчастіше? (можна обрати декілька варіантів)

 Копіювати

260 відповідей

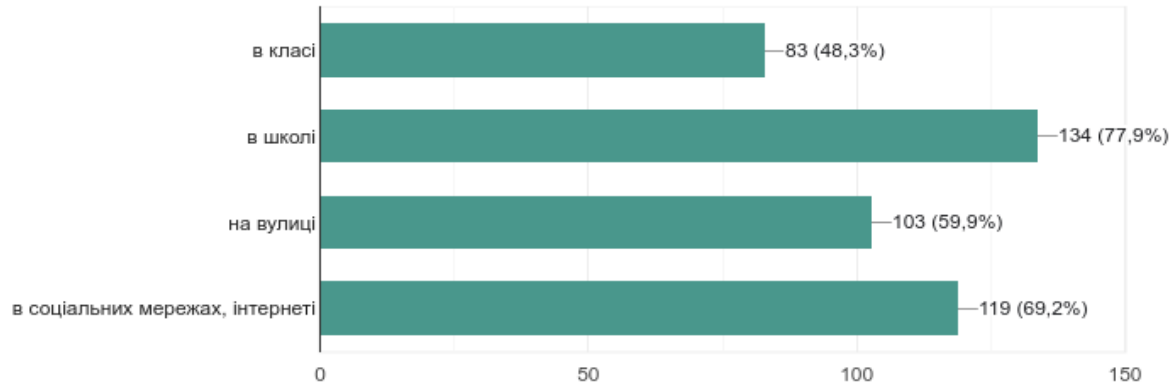

Діаграма відповідей учнів 8-их класів

7. У яких місцях це може відбуватися найчастіше? (можна обрати декілька варіантів)

172 відповіді

У разі потрапляння в складні ситуації, до батьків готові звернутись 92 % учнів 4-их класів, 82 % учнів 6-их класів, 68 % учнів 8-их класів. До класного керівника готові звернутись 68 — 79 % респондентів. До поліції - 23 - 33 % учнів.

Порівнюючи отримані результати з дослідженням 2020 року, ми побачили, що в учнів 4-их класів зросла довіра до батьків з 88 % до 92 %, до класного керівника з 74 % до 79 %, до шкільного психолога з 13 % до 29 %.

В учнів 6-их класів зросла довіра до батьків з 77 % до 82 %, до класного керівника з 73 % до 78 %, до директора школи з 31 % до 40 %, до шкільного психолога з 20 % до 28 %.

В учнів 8-их класів ми також помітили зріст довіри до батьків з 60 % до 68 %, до класного керівника з 59 % до 68 %, до директора школи з 25 % до 30 %, до шкільного психолога з 21% до 26 %.

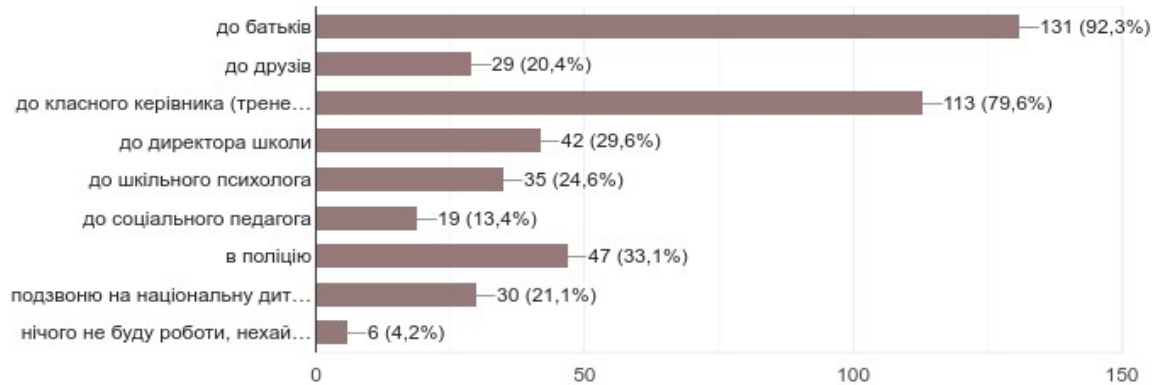
Така позитивна тенденція свідчить про те, що відкрите обговорення проблеми булінгу у суспільстві та навчальних закладах надає дітям можливість відчувати себе більш захищеними та вчасно звертатись за допомогою до дорослих.

Діаграма відповідей учнів 4-их класів

10. Якщо ти станеш свідком або жертвою булінгу, до кого ти готовий звернутися за допомогою (можна обрати декілька варіантів)?

 Копіювати

142 відповіді

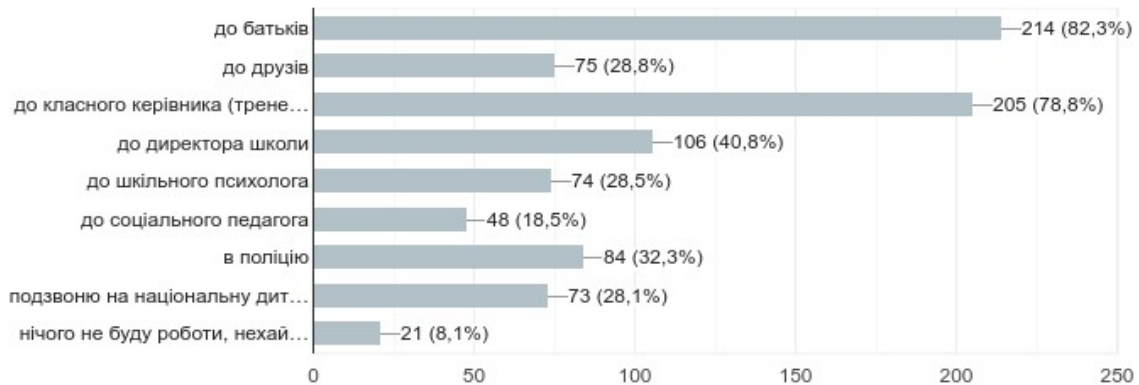

Діаграма відповідей учнів 6-их класів

10. Якщо ти станеш свідком або жертвою булінгу, до кого ти готовий звернутися за допомогою (можна обрати декілька варіантів)?

 Копіювати

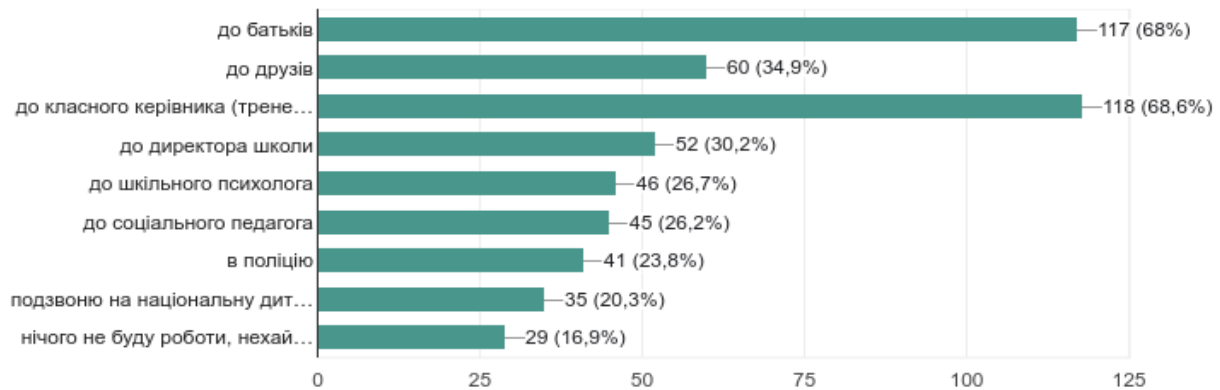
260 відповідей

10. Якщо ти станеш свідком або жертвою булінгу, до кого ти готовий звернутися за допомогою (можна обрати декілька варіантів)?

172 відповіді

Останнє запитання ми вирішили зробити творчим і запропонували респондентам висловити свою думку щодо заходів, які, на їх погляд, будуть попереджувати прояви булінгу в підлітковому середовищі.

Більшість учнів 4-их класів вважає, що потрібно не замовчувати про ситуацію булінгу і вчасно звертатись за допомогою.

Учні 6-их класів вважають, що булінг попереджують знання про таке негативне явище та вчасне звернення за допомогою — 79 %, не замовчувати ситуацію вважають доцільним 76 % учнів.

Учні 8-их класів відповіли, що важливо бути обізнаним — 77 % і не замовчувати - 74 %.

Аналізуючи це питання, ми помітили, що ставлення до поведінки агресора в віком змінюється: більше половини учнів 4-их та 6-их класів вважають, що важливо, щоб агресор змінив свою поведінку. А серед восьмикласників таку думку має 70 % респондентів. Це свідчить про те, чим старшими стають діти, тим більше вони розуміють, що кожен повинен брати відповідальність за свою поведінку.

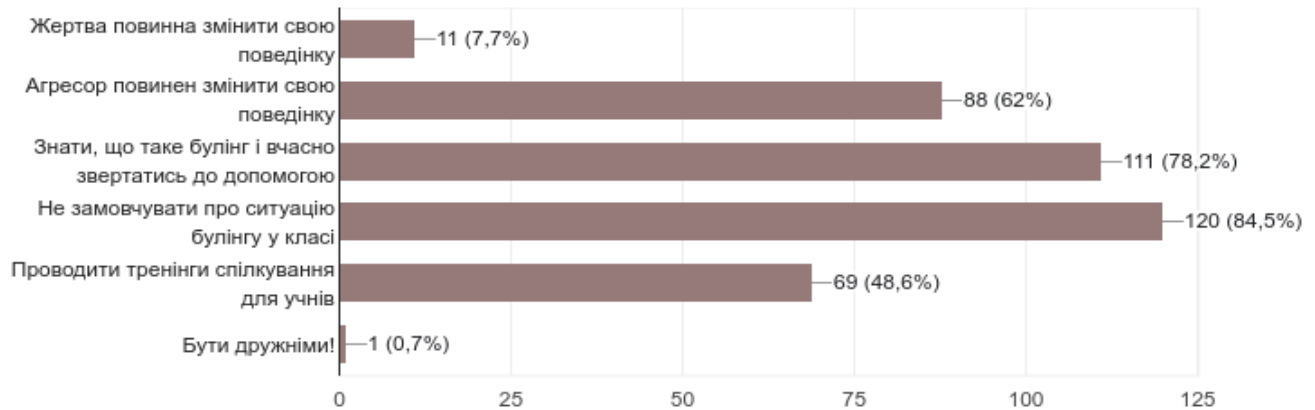
Спільним серед трьох груп є те, що проведення тренінгів спілкування є важливим заходом для профілактики булінгу серед підлітків.

Діаграма відповідей учнів 4-их класів

11. Які заходи, на твій погляд, можуть попередити прояви булінгу в підлітковому середовищі:

 Копіювати

142 відповіді

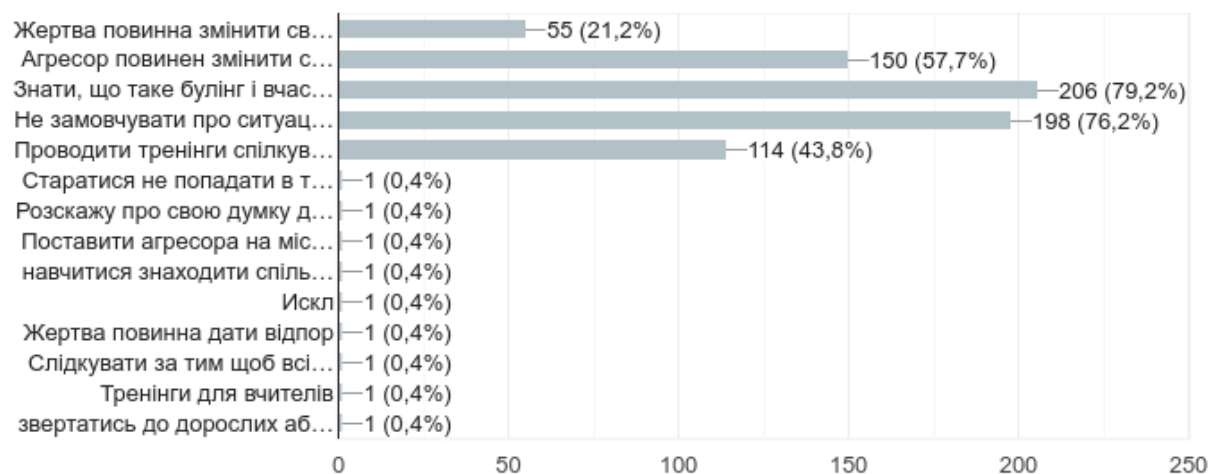

Діаграма відповідей учнів 6-их класів

11. Які заходи, на твій погляд, можуть попередити прояви булінгу в підлітковому середовищі:

 Копіювати

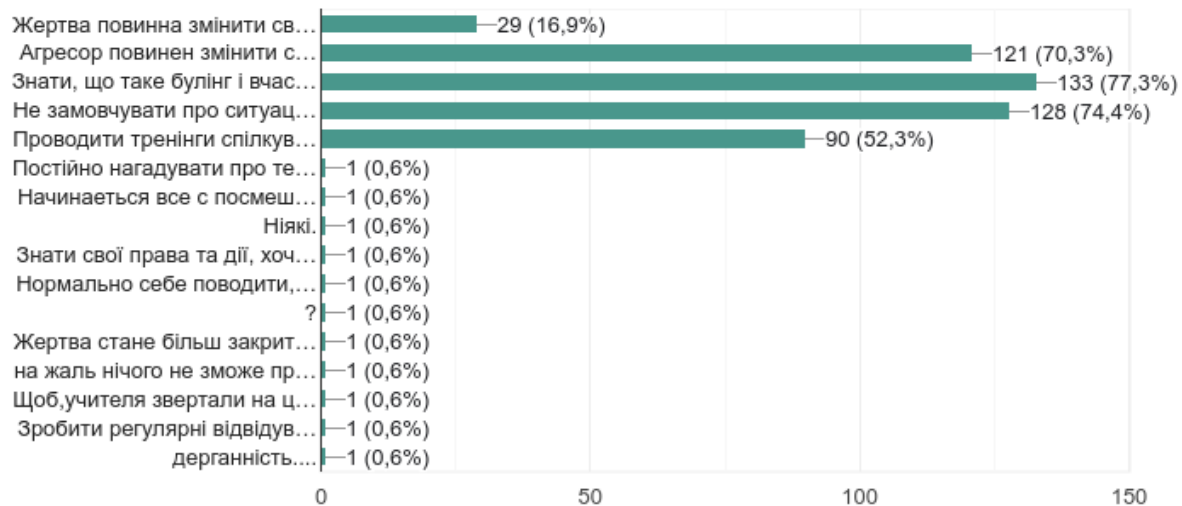
260 відповідей

11. Які заходи, на твій погляд, можуть попередити прояви булінгу в підлітковому середовищі:

172 відповіді

ВИСНОВКИ

Аналізуючи результати дослідження ми побачили, що кількість учнів, які стикались із булінгом незначно збільшилась серед учнів 4-их та 6-их класів, і знизилась серед учнів 8-их класів.

Аналізуючи кількісні показники, ми бачимо позитивну динаміку, але вважаємо, що вона відбулась завдяки зменшенню кількості учасників в опитуванні — 574 у 2022 році та 1244 у 2020 році.

Не виключаємо, також що на позитивну динаміку, яку ми побачили у відсоткових показниках, аналізуючи анкети учнів 8-их класів, частково вплинув онлайн режим навчання, де діти не мають змогу завдавати прямої шкоди один одному, а частково через проведення просвітницької роботи у закладах та соціальної реклами.

Дослідження показало, що більшість учнів знає про основні маркери насилля та можуть відрізнити конфлікт від ситуації булінгу. 72-85 % вказали, що часто булінг направлений на того, хто не може себе захистити, близько 50 % учнів розуміють, що жертва не несе ніякої вини, булінг може тривати місяцями і на відміну від конфлікту, ситуація та форми цькування плануються та виношуються у голові “агресора” задалегідь. Втішає, що більшість наших респондентів оповіщені, що за такі вчинки “агресор” та його батьки можуть понести судове покарання, а значить, що діти будуть частіше звертатись за допомогою, усвідомлюючи, що булінг це не гра, а злочин.

Більшість учнів 4-их класів вважає, що для профілактики випадків булінгу у підлітковому середовищі, потрібно не замовчувати про ситуацію булінгу 84 %, вчасно звертатись за допомогою — 78 % .

Учні 6-их класів вважають, що булінг попереджують знання про таке негативне явище та вчасне звернення за допомогою — 79 %, не замовчувати ситуацію вважають доцільним 76 % учнів.

Учні 8-их класів відповіли, що важливо бути обізнаним — 77 % і не замовчувати - 74 %.

Спільним серед трьох груп є те, що проведення тренінгів спілкування є важливим заходом для профілактики булінгу серед підлітків.

Порівнюючи отримані результати з дослідженням 2020 року, ми побачили, що в учнів 4-их класів зросла довіра до батьків з 88 % до 92 %, до класного керівника з 74 % до 79 %, шкільного психолога з 13 % до 29 %.

В учнів 6-их класів зросла довіра до батьків з 77 % до 82 %, до класного керівника з 73 % до 78 %, директора школи з 31 % до 40 %, шкільного психолога з 20 % до 28 %.

В учнів 8-их класів ми також помітили зріст довіри до батьків з 60 % до 68 %, до класного керівника з 59 % до 68 %, до директора школи з 25 % до 30 %, до шкільного психолога з 21% до 26 %.

Така позитивна тенденція свідчить про те, що відкрите обговорення проблеми булінгу у суспільстві та навчальних закладах надає дітям можливість відчувати себе більш захищеними та вчасно звертатись за допомогою до дорослих.

Консультант Центру професійного розвитку
педагогічних працівників
Чорноморської міської ради
Одеського району Одеської області

Вікторія БАРАНОВА